

Xus iyo Xusuus
Taalada Diyaarada ee Hargeysa
Cawl Cilmi Cabdale(IHUN)

Bahda Mareegaha Farshaxan
Diisember 2020

Socod deyrshey waa hore
Daa'imo carruureed
Dumar weer-cad loo xidhay
Diif iyo xannuun qaba
Daaniyo miskiin keed
Debedyaal la wada noqey
Dushay milic ka haysaa
Iyo durihi jiilaal
Baraf baa ku soo degi
Deyro dhaaf kalkiisii
Waxa yimi diyaarado
Miig guuxa laga dido
Dangaraaradii sii
Durba jiidh dadkoo wadhan
Daami haamuhu siday
Daafkiyo rasaastii
Durba geeri loo baday

Maansadii Weli dunida kama dhicin
Abwaan Axmed Aw Geedi

Markaan arkey isbadalka lagu sameyno goobta taalada diyaarada waan soo dhaweeeyey, haddana waxaa i galeystaan dareen aan wanaagsaneyn markay i horyimaadeen waydiimaha ay ka mid yihiin:

- 1- Aragtida iyo fulinta taaladaa Diyaarada waxaa lahaa Cawl Cilmi Cabdale (IHUN) ee maxaa ii damaano qaadaya in magaciisu uu ku xardhanaan doono, oo lagu dul qori doono taalada cusub?
- 2- Maxaa ii damaano qaadaya in naqshada cusub iyo diyaaraduba yeelan doonaan astaamihii xasuqa oo ah inay noqoto diyaaradii laftigeedii xasuqa geysatey oo leh tilmaamaheegii lagu yaqaanay oon la badalin?

Intaanu dhiman ayaa mar la wareystay Cawl Cilmi wuxuu yidhi: “Hargeysa magaaladii aan xukumi jirey iminka maaha”. Wuxuu marxuumka Cawl aad uga biyo-diidanaa hab-dhaqanka isbadaley ee dawlada hoose ee Hargeysa. Waxaan ididiilo wanaagsan ka dhiganayaa inaaney weedhahaasi xafiisyada ka soo kicin dadka isku xilqaadey inay wax ku daraan taalada oo qurxiyaan.

xaasidnimo iska ogow
ha xistiyin qof guul helay
ha xagxagan cidkaa mudan

Abwaan Axmed Aw Geedi

“Xilli aan ku qiyaasayo ilaa 10kii habeenimo ayaa diyaaradaa la saarey halka iminka ay saaran tahay” ayuu yidhi Xasan Sh. oo u waramayey tifatiraha mareegaha Farshaxan,kana mid ahaa dadkii habeenkii diyaarada goobtaa la saarayey goobjoog ahaa. Xasan oo sii wada hadalkiisa ayaa yidhi: “ Wawaanan ilaawin Cawl oo dadka uga digaya inay ka durkaan diyaarada markuu wiishku dhulka ka qaadayey ee uu saarayey figta sare ee dhismaha taalada”.

Dadku waxay doonayeen inay taabtaan diyaaradaa intaan la saarin figta sare. Marxuum Cawl oo ogaa siday ugu adkaan karto in diyaarada la saaro halka ay saaran tahay maanta ayaa doortey in habeenimo hawshaa la fuliyo. Wawaad halkaa ka arkeysaa in Cawl Cilmi Cabdale ay hageysay hawsha iyo kolba sida ay ku fuleyso, ee aaney hageyn saacadaha loo qoondeeyey in la shaqeeyo ee aroorta hore xafiisyada qadada lagu sugo.

Gu’gii 2000kii ayaa waxaa xilkii duqa magaalada tirihey mudane Cabdiraxmaan Ismaaciil Cadami oo u tirihey xilkaa mudane Cawl Cilmi Cabdale.Dhaqaalahaa dawlada hoose soo gala ayaa aad u liitey oo mararka qaar mushaharka shaqaalahaa ayaa cidhiidhi geli jirey.

Kheyriyada Hargeysa ayaa u dhisnayd qaab dhismeed la yaab badan oo ku salaysnayd hab-dhismeed (Design) sal ku lahaa hab-dhismeedka Carabta iyio Hindida. Boobe Yuusuf Ducaale oo qoraal ka diyaariyey ayaa sidan inoogu faahfaahiyey: “*Dhisme qurux badnaa oo aan dhiggiisu magaalada ku oolli jirin oo naqshad (Design) Faarisiya (Persian) berende shabeg looxaan ahaa ka samaysan oo daadsan ayuu lahaa. Barre Nuux Xaaji Cabdillaahi oo khayryadaa baryaha qaar gacanta ku hayn jiray ayaa ii sheegay in qoriga ama looxa lagu dhisay laga keenay Jaziirada Sayloon. Xayaab ubax soo-jiidasho lahaa ayaa ka bixi jiray. Daayeerro aan badnayn ayaa iyaguna joogi jiray*”.

Bile Rafle Guuleed oo ka mid ahaa ardeydi 1960ka hor wax ku baratey madarasadii AL-AHLI ee ku ooli jirtey Kheyriyada Hargeysa, Sidoo kalena wuxuu ogaa qaab dhismeedkaasi inaanu meelna ka jirin ee ay Kheyriyada Hargeysa ku gaar tahay. Waxaa kale oo uu Bile Rafle Guuleed ogaa taarriikhda ku duugan dhismahaa Kheyriyada. Haddaba waxay ayaandaro ka dhacdey oo sida dad badan isku raacsan yihiin la qabo inuu Bile Rafle Guuleed dumiyey dhismahaa isagoo ku soo gabanaya waan cusbooneysiinayaa (Casriyeynayaa) oo qurxinayaa. Dib, danbe kheyriyada albaabkeedii looguma yeedhin magacii lagu yaqaaney ee libaaxyaley, dib danbe umay yeelan dareenkii ay dadka iyo dalka reer Soomaaliland u laheyd. Waxaa isbadaley tilmaamihii sheekadu ku furmi jirtey ee ku saabsaneyd albaabada laga soo galoo, qaab dhismeedka gudaha, goobtii ay ciyaalku ka soo sinbirixan jireen ee ay ku ciyaari jireen, iwm. Bal Adba!!! May rasaase mee rageediii!!!

Maanta in la cusbooneysiyo oo la qurxiyo Taalada Hargeysa lagama soo horjeedo. Marxuum Cawl intii itaalkiisa dhaqaale ahaan ayuu xilligaa ku dhisay. Ujeedadu waxay tahay in aan tilmaamihii iyo ujeedadii loo dhisay waxba laga badalin. Xukuumadi ma laha, xisbi ma laha,

waa sooyaal ummadeed oo jiilalka
danbe looga waramayo dalkan iyo dadka
reer Soomaaliland xasuuga loo geystay
ee aan loo kala hadhin ilaa diyaaradii
Madaarka Hargeysa ka kaceysay ay ka
qayb qaadatey.

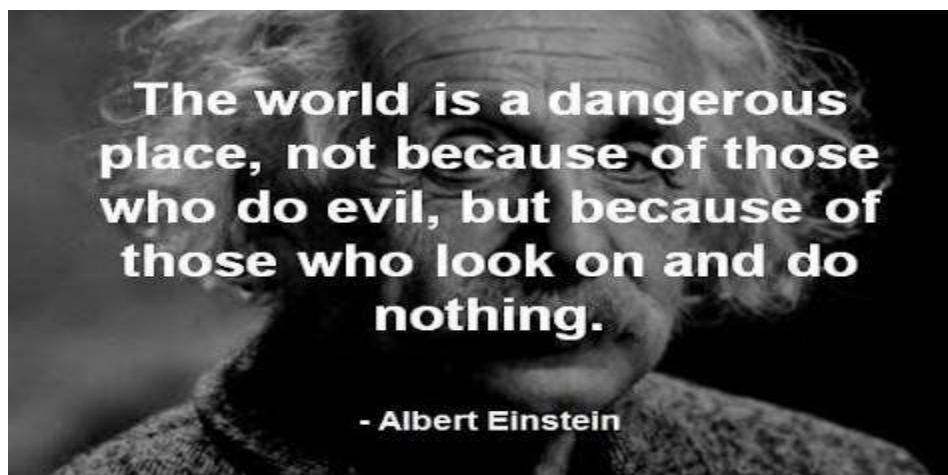
Qof kasta oo reer Soomaaliland ahi wuu
soo dhaweynayaa waxqabadka iyo

Taariikhda laguma hayo dayuurad
magaaladdii ay ka kacaysay haddana
rushaysay

hagaajinta meeshii baylah laga arki karo. Waxaase mudnaanta leh in la sugo ilaalinta tilmaamaha iyo astaamaha sugaya ujeedada taalada loo dhisay markii horeba. Waa in la xusaa oo ay taalada cusub ka muuqataa inuu aragtida dhisida iyo fulinta hore lahaa Cawl Cilmi Cabdalla, waa in ay diyaaradu la midab doorin oo ay lahaataa astaamihii muujinayey ina ay lahaayeen ciidamadii cirka ee dawladii jamhuuriyada Dimuqaraadiga Soomaaliya, in calanka ay dawladaasi laheyd la badalin, iwm.... Dad aqoon u leh ha la kaashado, yaaney noqon laan la kac ku saleysan kulan kooban.

Dhayal uma fadhido goobtab	Ee geesibaa dhigay
Dhinacyada ragey goysay	Baa dheega kaga yaalee
Dhaayaha kuwii ay tirtey	Baa dheega kaga yaalee
Dhalintay agoomeysay	Baa dheega kaga yaalee
Dhakhtarada kuwii ay dhigtey	Baa dheega kaga yaalee
Aakhiro kuwii u dhaacdharey	Baa dheega kaga yaalee
Ku dhabowdey Soomaaliland	Dhiiga Geesiga ee
Maansoyahanada Hindaa	

Qalinki iyo tifatirkii

Fu'aad Sh. Jabha

Bahda Mareegaha Farshaxan